

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

Na „Dziennik Pomorski“ wraz z dodatkami „Rolnik“, „Aniol Stróż“, „Ognisko Domowe“ i „Dodatkim niedzielnym“ — W ekspedycji miesięcznie 2.20 zł. — Z odnośnikiem miesięcznie 2.30 zł. — W agencjach miesięcznie 2.30 zł. — Przez pocztę już z odnośnikiem 2.54 zł. — W ekspedycji kwartalnie 6.60 zł., przez pocztę już z odnośnikiem 7.59 zł. — W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strejków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201 032

Konto bankowe: Bank Powiatowy, Chojnice.

Miejaska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski“. Skryt. poczt. 33

Chojnice, niedziela 27 czerwca 1926 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na 4-tej stronie 6 lamowej od wiersza piąty, lub jego miejsce 15 gr. na 3-iej stronie 6 lam. 25 gr. na 2-iej stronie 6 lam. 50 gr. Dla Wolnego Miasta to samo w guld. gdańskich. — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tutej. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

O zdrowy pieniądz.

Gdy ofiarnym wysiłkiem całego społeczeństwa gruntowniśmy podwaliny Banku Polskiego, mającego stać się źródłem zdrowego pieniądza i regulatorem obiegu pieniężnego w kraju, gdy dzięki zjednoczonym wysiłkom rządu i społeczeństwa całego — uzyskaliśmy nareszczenie pieniądź oparty na stałej wartości w złocie, nikt z nas nie przypuszczał zapewne, że w tak stonkunkowo krótkim czasie zachwieją się podstawy ustroju pieniężnego, że tak szybko wkroczy znowu na pochyłą drogę spadku wartości pieniądza obiegowego, i co za tem idzie wzrostu drożyzny, zamętu kredytowego i gospodarczego, zaniku oszczędności i wszystkich ujemnych tego zjawiska skutków.

Niestety! Z gorączy musimy stwierdzić, że dotychczasowa gospodarka zdołała zniszczyć gruntownie ten dorobek, który tak wielkim wysiłkiem zdołaliśmy stworzyć. Dzisiaj stolmy znowu wobec ruiny naszego systemu pieniężnego, wobec wzrastającej orgji spekulacji i stosunków, które pchają nas w kierunku najgłówniejszym dla całego ogółu, lecz dającym możliwość łatwego zysku wszelkim spekulacyjnym i ciemnym wywołom społeczeństwa.

Wiara ogółu w stałość naszych stosunków walutowych i w niezmienną wartość jednostki płatniczej została znowu zachwiana. Zaufanie do własnych pieniędzy obiegowych znika coraz bardziej i coraz szersze obejmuje warstwy. Grozi to nam powrotem do smutnych stosunków okresu inflacyjnego.

Nie zamierzamy szukać tutaj przyczyn i winnych tego stanu rzeczy. Zbyt wiele różnych czynników łożyło się na ponowne wpełnienie waluty naszej na tę pochyłą drogę. W każdym bądź razie, musimy stanowczo stwierdzić, że instytucja powołana do regulowania i podtrzymywania kursu złotego i stałej jego wartości — Bank Polski tej najważniejszej swej funkcji nie spełnia w zupełności. Nie wchodząc w analizę przyczyn tego zjawiska, musimy zastanowić się nad sposobami uniknięcia zabójczych jego skutków dla gospodarki całego narodu.

Trudno dzisiaj spodziewać się, żeby najbardziej stanowcze i uroczyste zapewnienia czy to rządowe, czy też kierowniczych sfer finansowych, mogły przywrócić społeczeństwu zaufanie do tyle już razy nadużywanego systemu pieniądza papierowego. Nie można też przyzwyczajać zbyt wielkich nadziei do sztucznych środków podtrzymywania kursu przy pomocy interwencji na giełdzie. Są to bowiem tylko chwilowe środki, które nie dadzą się stosować na dłuższą metę, a przy ich nadużyciu prowadzą niezawodnie po chwilowej uldze do tem większego krachu i spadku kursu.

Czem jest i do jakich rezultatów prowadzi nieustalona wartość pieniądza, doświadczyliśmy na sobie w okresie kilkoletniego panowania systemu inflacyjnego.

Na myśl ponownego powrotu tego systemu do naszego życia gospodarczego, wzdryga się serce każdego prawego obywatela. Jedynie żywioły spekulujące i pasorzytujące na niedoli i nędzy ogółu mogą się cieszyć z takiej możliwości. Dla całego jednakże uczciwego i zdrowego moralnie ogółu ludności, byłaby to katastrofa tak olbrzymia, że trudno przypuścić, aby nie skończyła się ona zupełnym bankrutem gospodarczym, a może nawet politycznym naszym państwem wości.

Musimy powiedzieć sobie jasno i otwarcie, że system pieniądza papierowego zbankrutował nieodwołalnie. Pieniądz ten prowadzi do stosunków zabójczych dla rozwoju uczciwego życia gospodarczego. Pieniądz papierowy umożliwił wyzyskiwanie najszybszych warstw narodu przez pewne sfery uprzywilejowanych finansistów. Prowadzi on do ruiny kredytu i oszczędności a co zatem idzie podkopuje i niszczy najważniejsze podstawy pracy i dobrobytu całego społeczeństwa.

Bo czyż może istnieć moralny kredyt, gdy wie rzytel i dłużnik nie mają pewności, że wartość nabywca i obiegowa pieniądza, w którym zawierają transakcje, pozostanie bez zmiany na przeciąg trwania stosunku kredytowego? Warunek niezmienniej wartości jednostki pieniężnej jest nieodzownym i pierwszym warunkiem wszelkiego stosunku kredytowego. Bez tej pewności kredytu albo zupełnie zanika, albo siłą rzeczy musi się przerodzić w spekulację i lichwę pieniężną. To też widzimy, że nieustalona wartość

pieniądza pociąga najsmutniejsze skutki w dziedzinie stosunków kredytowych i oszczędnościowych.

Na cóż bowiem przyda się oszczędność, gdy zaoszczędzony fundusz tonieje w swej wartości z każdym dnem wskutek spadku wartości pieniądza? Praktyka lat ubiegłych pouczyła najszerze warstwy, że bezcelowym a nawet szkodliwym jest zgromadzenie oszczędności pieniężnych w walucie podlegającej spadkowi. Wynikiem tego jest zupełny brak drobnych kapitałów i oszczędności, które składane w bankach i kasach tworzyły przed wojną olbrzymie kapitały zasłajające obrót pieniężny i umożliwiające tani kredyt dla życia gospodarczego.

Niedawno jeszcze, w okresie stałości stosunków pieniężnych, rozpoczął się był na nowo proces oszczędzania i gromadzenia tych sum w bankach i kasach. Działano zaczęło znowu myśleć o pracy i gromadzeniu zapasów na przyszłość. Szerokie warstwy nie miały wprawdzie jeszcze możliwości zgromadzenia dużych oszczędności, gdyż zarobki ich były niewielkie, a potrzeby i błędy z poprzedniego okresu inflacyjnego — bardzo znaczne; pomimo to jednakże zaczęły się już pojawiać wyraźne oznaki powrotu do starych i wypróbowanych zasad pracy i oszczędności. Już można było zauważyć znaczny wzrost wkładów oszczędnościowych w kasach instytucji finansowych. Niestety! Spadek wartości pieniądza i chwiejność waluty przekreśliły w zupełności to dodatnie zjawisko naszego życia gospodarczego. Dzisiaj widzimy wprost odwrotny proces: wycyfowanie wkładów i zupełny prawie zanik dopływu nowych oszczędności. Odbija się to w najbardziej ujemny sposób na kredycie i całym życiu handlowo-przemysłowym. Gdzie więc rada na to?

Radę widzimy tylko jedną. Wobec nieustalonej faktycznie i niemożliwej naszym zdaniem do ustalenia obecnie wartości pieniądza obiegowych, nieodzownym jest stworzenie takiego stałego miernika wartości, który czynił zadość potrzebom uczciwych i rzetelnych stosunków wzajemnych pomiędzy ludźmi. Takim miernikiem może być tylko pieniądz złoty. Trzeba więc zerwać z systemem wyłącznego panowania pieniądza papierowego i przywrócić w kraju obieg monet złotych, jako rzeczywistego miernika wartości. Praktycznie rzecz biorąc, widzimy rozwiązanie sprawy przez dopuszczenie do obrotu w życiu gospodarczym pieniądza złotych, wybitanych przez mennicę państwową z zapasów osób lub instytucji prywatnych. Pieniądz ten musimy przyjąć jako jednostkę mierniczą wartości we wszelkich wzajemnych stosunkach pomiędzy ludźmi.

Dzisiaj rolę podobną spełnia w niektórych dziedzinach handlu dolar. Jest to jednakże zło, które właśnie należy usunąć przez wprowadzenie własnej monety złotej. Przecież ta wielka ilość dolarów i walut zagranicznych, krążących w naszym kraju, jest właściwie pożyczką, którą nasi obywatele posiadacze obcych walut udzielili bezprocentowo bankom państw zagranicznych, nieraz może nawet wrogich nam i spekulujących zyskanem i ten sposób funduszami na obniżenie naszej waluty. Cały ten olbrzymi kapitał obcych walut zamieniony na złoto i przerobiony na monetę krajową zasiliłby znakomicie nasz obieg pieniężny i stał się podstawą i regulatorem wzajemnych stosunków pomiędzy obywatelami we wszelkich transakcjach kredytowych i handlowych. Z chwilą wprowadzenia pieniądza złotego do obiegu winien on stać się zasadniczo prawnym środkiem płatniczym, banknoty zaś jedynie środkiem pomocniczym, przyjmowanym w obrotach według kursu dziennego za dobrowolną zgodą stron.

Taka reforma naszego systemu pieniężnego nie naruszając dotychczasowych zasad i stosunków prawnych unemożliwi na przyszłość zerowanie wszelkiego rodzaju spekulantów na nienormalnych i nieustalonych stosunkach walutowych. Uzdrowi ona i ureguluje stosunki kredytowe, wzmoże oszczędność i pobudzi społeczeństwo do wyżywionej pracy i zablęgiwej działalności gospodarczej. Ze względu na potrzeby obrotu pieniężnego, który wymaga daleko większej ilości środków obiegowych niż ta jaką można uzyskać przez zamianę obcych walut na monety złote, musiałyby oczywiście pozostać i nadal w obiegu obecnie kursujące złote papierowe. Jaki będzie ich los dalszy, byłoby to zależnym jedynie od polityki finansowej Banku Polskiego. Być może, że nawet kurs ich podniesie się, wobec ściągnięcia do kraju wielkich zapasów złota z zagranicznych banków, które nie miałyby już wówczas takiej swobody w spekulacji

na kursie naszych pieniędzy, pozbawione części swych środków obrotowych. Gdyby jednakże nawet miał się złoty i nadal chwiać lub spadać w swej wartości, to w każdym razie nie wywołałoby takiej katastrofy gospodarczej, jaką przeżywamy obecnie. Nie zachwieje to bowiem ani kredytem, ani oszczędnością społeczeństwa. Ucierpią wówczas jedynie posiadacze gotówki płynnej w złotych papierowych, reszta jednakże społeczeństwa mając oparcie w mierniku złotym nie będzie narażona na niespodzianki i wstrząsy walutowe. Będzie miała możliwość pracować i rezultaty swej pracy gromadzić w postaci oszczędności.

Dlatego więc trzeba zerwać z systemem pieniądza papierowego, a dać narodowi zdrowy pieniądz, którym dzisiaj może być tylko pieniądz złoty o pełnej wartości. Żadne inne środki i eksperymenty w tej dziedzinie nam nie pomogą. Jak zdrowa krew jest pod stawowym warunkiem zdrowia każdego organizmu, tak samo zdrowy pieniądz jest podstawą zdrowego życia gospodarczego. Na chorobę naszą nie pomogą żadne lekarstwa i środki zewnętrzne dopóki w organizmie gospodarczym krążąc będą zatrute soki w postaci złych środków obiegowych. Bez zdrowego pieniądza nie może być zdrowego życia gospodarczego, a bez zdrowego życia gospodarczego nie może istnieć i rozwijać się normalnie żadne społeczeństwo.

O tem powinni pamiętać wszyscy ci, którzy powołani zostali do kierowania życiem państwem i gospodarczym narodu. Bieda nam jeśli zlekceważymy te niezłomne podstawowe prawa rozwoju gospodarczego, gdyż pogwałcenie ich zemścić się musi na nas nieodwołnie w bliższej lub dalszej przyszłości.

Sprawy polskie.

Polacy w Ameryce ofiarom zajęć majowych.

Wychodźtwa polskie w Ameryce, wstrząśnięte do głębi wypadkami majowymi w Warszawie postanowiło przyjąć z pomocą materialną wdowom i sierotom po poległych w Rewolucji Majowej, bez względu na to, po której stronie walczyli. W tym celu wszczęto energiczną akcję.

Na wiecu polaków w Nowym Jorku zebrano na ten cel 1.700 dolarów.

Gazeta „Nowy Świat“, wychodząca w New-York City drukuje list otwarty do wszystkich polaków, znajdujących się w Stanach Zjednoczonych. List kończy się słowami:

„Rodacy nie mogliśmy brać czynnego udziału w tej walce o wewnętrzne wyzwolenie Polski. Nas tam nie było. Zastąpił nas ci, którzy nie obawiali się śmierci za Ojczyznę, którzy narażali świadomie swe dzieci na sieroctwo, pozostawiając po nich wdowy i dzieci przeszło 100 osób znajdujące się w szpitalach. Niechaj więc nie cierpią nędzy głodu za tę ofiarę krwi.

Wzywamy was rodacy do składania ofiar na ten cel i to jaknajszyciej i jaknajwydatniej.

Składki pokwitowane będą w redakcji „Nowego Świata“ przez komitet „Funduszu ratunkowego dla wdów i sierot po poległych w Rewolucji Majowej“.

Echa krwawych zajęć w Gostyninie.

Komunikat urzędowy:

Dnia 22 bm. w Gostyninie na rynku podczas targu starszy postarunkowy Wiland usiłował odprowadzić do komendy policji niejaką Marjanę Komorowską za prowadzenie handlu nabiąłem w niedozwolonym miejscu i stawianie oporu. W czasie szarpania Komorowska położyła się na ziemię i zaczęła krzyczeć. Na skutek tego incydentu powstało zbiegowisko, wśród którego rozeszła się pogłoska, że policjant pobił cię żarną kobietę i że z tego powodu nastąpiło rzekomo poronienie. Wkrótce zebrał się dość liczny tłum, który podszedł pod starostwo z żądaniem wydania starszego postarunkowego Wilanda. Starosta oświadczył tłumowi że starszy postarunkowy Wiland będzie niezwłocznie aresztowany i w razie ustalenia winy oddany pod sąd. Te zapewnienia starosty nie pomogły jednak i tłum przeszedł pod komendę policji, żądając wydania Wilanda i wyrażając zdecydowaną chęć dokonania nad nim samosądu. Podburzany przez jawnie agitujących nieznaną osobników tłum zaatakował lokal komendy przy pomocy kamieni i strażów rewolwerowych. Kle-

Chojnice. Towarzystwo Kupców Samodzielnych urządzi jutro w niedzielę dnia 27 bm. wycieczkę do Mylchofu. Odjazd o godz. 1 popoł na szosie Brusy—Starogard na czele z muzyką.

O liczny udział proszą Zarząd i Komitet. **Chojnice** Przypomina się członkom Towarzystwa Mężczyzn Katolików że, spowiedź jest w poniedziałek po poł. w wtorek w święto Piotra i Pawła o godz. 7 i pół wspólna komunia św. po południu o godz. 3 nabożeństwo jubileuszowe. Zarząd.

Ogorzeliny. Zebranie Kółka Rolniczego odbędzie się w niedzielę dnia 27. 6. 26 r. o godz. 4 po poł. na sali p. Wellandta. Zarząd.

Chojnice. Tow. Gimn. „Sokół” urządzi dnia 29. 6. 26 r. (święto apostołów Piotra i Pawła) wycieczkę przez Zamartę do Ogorzelin. Zbiórka wszystkich członków o godz. 6,30 przed salą gimnastyczną przy Placu Plastowskim. Każdy, który posiada mundur i czapkę sokola, winien je włożyć. Zarząd.

Chojnice. Towarzystwo pszczelnicze. W niedzielę 27 bm. o godz. 14 odbędzie się miesięczne zebranie w pasiecy p. Lewińskiego ul. Młyńska. Wechód przez podwórze naprzeciwko Bankverein. Zarząd.

Chojnice. Zebranie zarządu związku drużyn kondukt. koło Chojnice zwołuje się na dzień 30 bm. o godz. 18-tej w lokalu p. Rinka dawniej Leon Weiland ulica Augustyńska 1.

Członkowie interesujący z głosem doradczym dozwoleni. Za zarząd: Megger, prezes.

Brusy. Sekcja Drogowych przy Związku Kolejaczy Z. Z. P. w Brusach zwołuje na niedzielę 27. VI. popoł. o godz. 15 na salę p. Kiedrowskiego zebranie, na które zaprasza wszystkich członków i sympatyków z całej przestrzeni. Referent przybędzie z Wydziału Wykonawczego, zatem niech nie zabraknie nikogo wolnego od służby. Zwołujący.

Kurs dolara w Warszawie.

dnia 26 czerwca 1926 r. dolar 9.96 zł. funt sterling 48,64 zł.

Gielda zbożowa.

26. 6. 1926 r.

Zyto	100 kg.	32,50—33,50 zł.
Pszonica	” ”	47,50—49,50 zł.
Jęczmień	” ”	29,00—31,00 zł.
Owies	” ”	34,50—36,50 zł.
Groch	” ”	00,00—00,00 zł.
Ziemniaki	” ”	0,00—

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor naczelny: Leon Formański
Redaktor odpowiedzialny: Stefan Tobolski
Drukarnia i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach.

Dział gospodarczy.

Gielda Gdańska.

dnia 26 czerwca 1926 r. 100 złot. 51.73 guld. 60

„MEWA”
„MEWA”

najlepszy, najwydatniejszy i nieszkodliwy proszek do prania.

najlepsze o wysokiej zawartości tłuszczu mydło rdzeniowe.

Wszędzie do nabycia!

Niniejszem podajemy do wiadomości publicznej, że z powodu czyszczenia zbiornika wieży wodnej miasto pozostanie bez wody **od poniedziałku, dn. 28. 6. godz. 8 wiecz. do wtorku, dnia 29. 6. 6 rano.**
Elektrownia Miejska Gazownia i Wodociąg w Chojnicach. 1442

Jasnym jak słońce,
ze

TAPETY!

rwale od 90 gr. rolka, listewki, borty dostać można tylko

tylko w składzie papieru

Jan Dziembowski

Chojnice, Gimnazjalna 2.

polecam również wszelkie artykuły biurowe i intro-ligatorskie, po cenach niebawale niskich.

Fortepiany i pianina

Bechsteina, Blüthnera, Feuricha i innych słynnych firm.

Harmonje „Mannborg i Hofberg”.
Phonola — pianina automatyczne oraz instrumenta własnego wyrobu poleca w wielkim wyborze

B. Sommerfeld

Fabryka i hurtownia fortepianów w Bydgoszczy

tylko ul. Sniadeckich 56 telefon 883

Filje: Grudziądz ul. Grobliowa 4., tel. 229
Filje: Gniezno ul. Tumska 3 tel., 303 zał. 1905r.

Ogłoszenie.

Państwowa Szkoła Przemysłu Ludowego w Kościerzynie

przyjmować będzie jak co rok

zapisy

na oddział handlowy, przemysłowy i gospodarczy od dnia 10 czerwca 1926 r. począwszy.

Programy i prospekty za nadesłaniem znaczka pocztowego. 1301

Nadzwyczaj wielki wybór

karmelków

po cenach konkurencyjnych.

Dla odsprzedających ceny fabryczne poleca

Firma W. Zimny.

Gdańska 13. 1316

O. Weiland

Gdańska 3,

Kuśnierstwo: Dworcowa 10

Tel. 188.

Najkorzystniejsze źródło zakupu

na czapki dla urzędników, uczniów i towarzyszy i t. d.

Na składzie czapki sportowe, podróżne i skórzane samochodowe

Wykonanie czapek także z dostarczonych materiałów.

Dla towarzyszy ceny ulgowe.

Wypychanie zwierząt, wykonanie nadzwyczaj, naturalne.

Powabu

nadaje młode, świeże oblicze, czysta delikatna o pięknych barwach cera. Osiągnąć to można tylko przez używanie prawdziwego mydła liliowo-mlecznego „Ergasta”

Zważać na nazwę „Ergasta” gdyż są bezwartościowe naśladowstwa. 24

Do nabycia w Brusach

A. Kiedrowski, Skład Kolon.

Jan Pański, Skład kolonjalny w Chojnicach

Kazimierz Żak, Drogerja.

AGENTURA

„Dziennika Pomorskiego” w Czersku

ulica Starogardzka nr. 40.

Przyjmuje wszelkie ogłoszenia do „Dziennika Pomorskiego” oraz zamówienia na druk. Abonament i pojedyncza sprzedaż „Dziennika”.

Czytajcie „Dziennik Pomorski”.

Farby!

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funty i w beczkach. Pokosty czystoliniane, fabrykat swojski i holenderski. Farby gotowe, oleje i lakiery. Peudzie, szablony, Tapety.

Jak największy wybór li tylko pierwszorzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

Brogerja, Handel Farb

Bracia Hubert,

właśc. Julian Hubert

Chojnice, Pom. Gdańska 18.

rok zał. 1894. Tel. 219.

Uczeń lub uczennica

celem wyczenia się techn. dentyst. potrzebny od zaraz.

K. Brzeski praktyka dentystyczna Chojnice, Gdańska 171.

Klacz

(żrebna) na sprzedaż lub wymianę. W. Brocki Dworcowa 33. 1446

W ogrodzie cukierni Radke w niedzielę 27 czerwca 26. o godz. 4 po południu

Koncert przy kawie

o wzmocnionej kapełi od godz. 8 mej wieczorem koncert wieczorowy wstęp wolny.

B. Radke. przy niepogodzie koncert w lokalu. 1443.

Zamawiam niniejszem pismo

„Dziennik Pomorski”

z Chojnic na miesiąc lipiec

Proszę pobrać odemnie przez listowego przedpłatę miesięczną z opłatą pocztową razem 2,53 złotych

dnia 1926

Imię i nazwisko _____

miejsce _____

Imię i nazwisko _____

miejsce _____

Imię i nazwisko _____

miejsce _____

Zamawiam niniejszem pismo

„Dziennik Pomorski”

z Chojnic na III. kwartał

I proszę pobrać odemnie przez listowego przedpłatę 3 miesięczną opłatą pocztową razem 7,59 złotych

dnia 1926

Imię i nazwisko _____

miejsce _____

Imię i nazwisko _____

miejsce _____

Imię i nazwisko _____

miejsce _____